

NYIREGYHÁZA.

SZABOLCSMEGYE ÉS NYIREGYHÁZA VÁROS ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ
VEGYES TARTALMU HETILAP.

Megjelen hetenkint egyszer: vasárnapon.

Előzetes árak:

Helyben és postán küldve:

Egy évre . . . 5 frt. | Negyed évre . . . 1 frt 25 kr.
Fél évre . . . 2 „ 50 kr | Egyos szám . . . „ 6 „

Előzetési pénzek minden közlemény: n. kálló-utazó
1040. szám alatt — a szerkesztőséghez bérmentve küldendők.

Név, vagy bérmentetlenül küldött kéziratok nem vétetnek
figyelembe.

Kéziratok nem adóznak vissza.

Hirdetési díj:

Három hasábos petit-sor egyszeri hirdetésnél 5, több-
szórónál 4 kr.

Nagy terjedelmű s többször hirdetendő alku szerint is a
legutányosabban felvétetnek.

Bélyegdíj minden beiktatásért külön 30 kr.

Nyiltéri közlemények minden három hasábos petit sorá-
ért 20 kr. díj vétetik.

A gyöngyösi szabadelvű párt nyilatkozata*)

az 1877. évi február hó 18-án tartott közgyűlésből.

1875-ik évben Gyöngyös városa két nagy pártja Tisza Kálmán akkori pártvezérnek 1875-ik febr. hó 3-án tartott országgyűlési beszéde s az újonnan kinevezett minisztériumnak 1875. mart. 3-án tartott országos ülésben előadott programja alapján azon határozott kijelentéssel egyesült, s alakította meg a szabadelvű pártot, hogy mindaddig, míg a kormány kifejtett programja szerint jár el, azt minden eszközökkel támogatandja, és tette azt azon hazafias célból, hogy a kormányt egy roppant többség támogatrán, teljes erőlyvel léphessen fel az ő Felsége többi országai kormányával megindítandó közgazdasági egyezkedés alkalmával.

Azonban tekintve

1-ór, hogy a teljes bizalomnak örvendett kormány Tisza Kálmánnak azon programját, melynek alapján a minisztériumba meghívott s mely szerint Tisza Kálmán 1875. évi február 3-án kijelentette:

a) a vámszerződés tárgyában, hogy ő a szabad kereskedés barátja, és hogy a vámszövetség a szabad kereskedés elvének hódol, s a bajt nem is a szabadkereskedés elvében, hanem annak helytelen alkalmazásában találja, s ennek folytán készen nyilatkozott, indirekt adóink érdekeinek követelményeire képest egyezkedni, sőt az egyezkedést óhajtottja is, de egyelőreleg hozzátette, azon nem várt esetben, ha az országnak jogos, méltányos érdekei másképp kielégíthetők nem volnának; utolsó esetben a vámszövetségről szóló és az 1867. évi XII t. cikkben fentartott joggal a vámsorompók felállításának jogával is kellene élni. „Röviden, óhajtom, hogy megmaradjon ha lehet, a szabadkereskedés alapján az egységes terület, de csak azon feltétel alatt, hogy annak egyes tételei méltányosan állapíttassanak meg, hogy Magyarország továbbra is ne fizesse másnak az adóját.“

b) a bankkérdésben; „A mi a bankkérdést illeti, azt mondom, hogy előnyösebbnek tartom a hozzánk legközelebb állókkal a kiegyezést a velük tartott háborúnál, de minden esetben és minden viszonyok közt, csak is egy valóban és nem névleg és szinleg önálló magyar bankot tartok olyannak, mely az ország érdekeit kielégíthesse.“ nem érvényesítette, tekintve:

2-ór: Hogy a kormány 1875. mart. 3-án elmondott következő programja: „A kormány célja az államháztartást rendezni, érvényesítve azon a vám és kereskedelmi szövetségre vonatkozólag a törvény adta jogok; oda törekedni, hogy addig is még az általános vámrendszer bonyolódott és rövid idő alatt meg nem oldható kérdése elintéztetnek, törtenjének meg a fogyasztási adokra nézve a magyar kine-

tár érdekében lévő és az igazság és méltányosságunk megfelelő intézkedések, továbbá azonnal kézbevéve a bankkérdést, azt az ország senki által kétségbe nem vont jogának és érdekének megfelelőleg a lehetőségig mielőbb megoldani.“ — a mai napig keresztül vive nincsen:

Tekintve:

3-ór, hogy az 1867-ik évi XII t. c. 68 §-ának a vámereskedelmi és bankügyre vonatkozó következő határozatát: „Magába érteződik, hogy ha, és a mennyiben a fentebbi 58—67 §-okban elősorolt tárgyak felett az egyezkedés nem sikerülne; az ország önálló törvényes intézkedési jogát magának fentartja s minden jogai e részben is sértetlenek maradnak.“ egészen figyelmen kívül hagyott;

Tekintve:

4-ór, hogy a kormány maga az 1876-ki egyezkedések eredményét ki nem elégtőknek vallotta, s daczára ennek a lajtantuli országok kormányával újabb és mindenesetre közgazdasági általános viszonyainkra terhesebb gazdasági megkísértésre vállalkozott, tekintve végre.

5-ór, hogy a miniszterelnök ur a f. évi február hó 15-én tartott országos ülésben önkényű bevallotta, mikép az önálló bank létevése a jelenlegi kormányra lehetetlenné vált, azonban annak indokolásához két-ly fér, mert ő Felsége a magyar király iránti tántoríthatlan hűségünköl kifolyólag kétkednünk kell azon, hogy ő Felsége aggodalmait a szentesített törvényvel a kézben, elosztatni nem sikerülhetne:

Mindezeknél fogva a gyöngyösi szabadelvű párt elhatározza, hogy:

1. A magyar kormány a közgazdasági kérdésekben követett eljárásával megelégedve nem lévén azt el nem fogadhatja, ezen kérdésekben a jelenlegi kormányt nem támogathatja, és a pártállás változtatása iránti határozati jogát az egyezkedések befejezése és a törvényjavaslat beadása — utáni időre fentartja.

2. Miről mélyen tisztelt országgyűlési képviselőnk Kovács László ur azon tiszteletteljes felhívással értesítettik, hogy a közgazdasági kérdések eldöntésénél az 1875. évi jun. hó 6-ik napján Gyöngyös városában választói előtt elmondott s nyomtatásban is megjelent program beszédének következő részeihez hívem u. m. „Kétségtelen hogy egyik legfontosabb teendője lesz az országgyűlésnek a pénzügyek terén egy önálló és nemzeti jegybank felállítására. E bank felállításánál kívánom, hogy az teljesen önálló és független legyen; kizárólag a magyar pénzügyi érdekeket szolgálja, senki másnak, mint a magyar kormányának rendelkezése alatt ne álljon, még pedig minden minden idegen befolyástól“, továbbá: „En a védvámak és közbenő sorompók felállítását országunkra nézve nem tartom előnynek s csak is, mint végső eszközt használnam e kétségbe vonhatlan jogunkat akkor — de csak akkor t. i. ha a szövetségesek a tulsó életben nem látván igazunkat, a kölcsönös előnyöket, hátrányokat a vám kereskedelmi szerződés megújításánál oly makacsosan ragaszkodónak a nekünk kedvezőtlen, egyszersmind minden méltányosságot és kölcsönösséget mellőző igazság-

talán feltételekhez, hogy más menedék részünkre nem maradna, mint a védvám felállítására. — Ez esetben, de csak is ebben nem irtózom az elválasztó sorompók haladéktalan felállításától, sőt ekkor azoknak felállítását határozottan követelném is“ — szavazatát adni és így saját programjának megtartásával bennünket megőrvendzetni sziveskedjék.

Vége ezen nyilatkozat hírlapok utján a többi választó kerülettel azon hazafias kérelmek közöltek, hogy a közgazdasági kérdésekben meggyőződésükről képviselőiket hasonlóképpen értesítsék s a káros egység visszatartására hassanak. Kelt Gyöngyösön 1877. febr. hó 18-án. Himfy József, Fehér Kálmán elnökök. Jakab Géza jegyző.

Valamennyi vidéki írőhöz!

Korunk minden tekintetben a forrongás kora; forr a politika, a társadalom és irodalom. A szorosán vett írőkat természetesen leginkább az irodalmi forrongás érdekli s kell is, hogy érdekelje. Azt hiszem, nem nagyítok, ha azt állítom, hogy irodalununknak alig volt még több ilyen pezsgő, élénk időszaka, mint a mostani; e forrongás, pezsgés és élénkség a fővárosi és vidéki sajtóban egyiránt hatalmas jelentkezik. Kétségtelen, hogy ez magára az irodalomra nézve üdvös befolyás lehet s lesz is mindaddig, míg a mozgalom intézői nem érik félre szent hivatásukat s míg senkitől sem akarják megtagadni a jogot, mely minden egyes mozgatónak mindenütt és minden időben egy és ugyanaz.

Fájdalom azonban e jog a mozgalom intézőinek egy része által a többségtől megtagadtatik; értem ez alatt az ugynevezett fővárosi és vidéki írőkat s az ezek között létező viszonyt. Mai nap tudvaleg a fővárosi író a vidéki írót nem tekintti collegának, bizonyos kiesnyléssel beszél róla, munkálkodását figyelme se méltítja vagy ha méltítja is, oly ódatvetett, lenéző és felületes modorral, melyben nincs köszönet. Tisztelet a kivételnek! S vajon minő alapon formálja a jogot amaz emennek lenézésére s kiesnylésére? A legtöbbszor semmiféle alapon s nem másból, mint rosakaratból vagy féltett dicsőségéből; szükségtelen hosszasan fejtegetnem, hogy e magartatás a legtöbb esetben rossz kihatással van az irodalomra. A méltatlanul bántott és önértetes író kénytelen visszavonulni arról a térről, melyen beülelt, szent ezüli munkássága a múltó elismeréssel nem találkozik s melyen különben az irodalomnak sok és számbavehető szolgáltatott lehetett volna.

Másrésztől sokszor oka is van a fővárosi írőnak e magartatásra a vidéki írőval szemben; mert sajnos és mindnyájunk előtt ismeretes tény az, hogy a vidéki írők közt sok olyan égvén van, ki az iró nevet megsejtségtelenül és bitorolja s ki e lenéző, megvető és ostorozó magartatást megérdemli, ki piszkos lábakkal tiporja az iró hivatás szentélyének ama csarnokát, melybe nemcsak, hogy hivatálos vendégnek nem, de a saru kötelek megoldójának sem érdemes belépni. Méltányos és igazságos tehát ezeknek ostorozása s nyilvános pirongatása.

*) Készen állunk nyitni a tért lapunkban ezen hazafias és időszaki nyilatkozatnak, annyival is inkább, mert tudjuk, hogy az abba foglaltak egytől egyig mind igazak és ármennék, melyek az egész nemzet helyesléseivel fognak találkozni. Helyén látjuk itt azon óhajunknak adni kifejezést: vajha az egész nemzet kivétel nélkül hallgatná szavát e nemzeti létkérdésünket képező ügyben! szerk.

De épen ez a baj, hogy az orvosok a legtöbb esetben összetévesztik a hivatalokat a hivatalnokokkal s epés kritikájuk nyílat minden megkülönböztetés és válogatás nélkül szörjék boldog-boldoglatára. Ez uraim, fáj ez önértés és lelkiismeretes írónak s ez oldalra való kihatása a fővárosi írók említett magatartásának végre is csak az irodalomra káros.

Ez állapot már régebben így áll, ezen segíteni kell, ezt kívánja a vidéki írók és irodalom alásültyé tekintélye, kívánja nemzeti irodalmunk, kívánja a korszellem.

Szerintem pedig csak egy segíthetünk, ha egy „általános vidéki írói egyesület”-et alakítunk, melynek tagja legyen minden, ez ország bármelyik vidékén működő író ki érzi magában, hogy eme magasztos célznak, mely célja minden íróknak hű önértés, áldozatkész fáradozása és kitartó apostola tud lenni, egyező, hogy az írói névnek becsületére váljék.

Az egyesületnek főcélja természetesen ez volna, hogy a tekintélyt és hivatalokat pártolja, segítse, a hivatalon kontárokodókat pedig leszorítsa a meggyalázott térről; más szóval az alásültyé vidéki irodalom tekintélyét felemelje, megtartsa, sőt növelje és megmutassa, hogy a vidéken lakó és működő író is író. E céljának kivételére egy lapot adna ki, mely hű ökre legyen az egyesület működésének mely irodalom színvonalon álljon s az irodalomnak becsületére váljék. Tartana időközönként az ország különböző helyein irodalmi felméréseket, pályajutalmakat tűzne ki stb. Később ha meg erősödik, segélyegyletet alakítana, mely megmutatná a közönségnek hogy nemcsak névleg, de tetelgesen is él és működik.

Ezt ohajtán önöknek, tisztelt író társak egyelőre figyelmükbe ajánlani, megléve róla győződve, hogy eszmémet helyesnek, időszíriinek és szükségesnek tartják s hogy senki sem marad ki közülök, ki ne siessen ennek keresztül vitelére. Tudom, hogy első pillanatra egy régebbi ílyetén lépésre visszagondolva, kivihetlennék fog önök előtt látszani s kevés réményt kótnék létesüléséhez minthogy talán nagyobb áldozatba fog kerülni kivétel, mint ez a fővárosi íróknak kerülne, kik egy helyen vannak. Igaz de végre is, ha keresztül akarunk valamit vinni tenni és áldozni kell s nem szabad vissza riadnunk ez akadályoktól.

Szent meggyőződés, hogy, ha mindnyájan rajta lesznek, sikerülni fog. A fővárosiak ignorálásától ne tartsanak; legyenek meggyőződve, hogy elfogulatlanul ők is belátják ezé-lünk tisztaságát és szükségét s tőlünk kitelhe-tőleg támogatni fognak. Hisz e lépéssel mi nem ellenségei, hanem barátai akarunk lenni s abban a harezban, melylyel ők irodalmunk fej-lesztése érdekében harcölnak, velök egy téren küzdő katonák.

E tervemet én már magán levelekben sok tekintélyes íróval megbeszéltem s örömmel hozhatom tudomásukra, hogy egytől egyig magukévá tették s megígérték határozott támogatásokat. A sor tehát most önökön van, kiknek mind egyikét körülményeim lehetetlené tették az egyenkinti, külön-külön való felkérésre.

Pártolják, terjesszék tehát ez eszmét mindnyájan a rendelkezésükre álló eszközökkel s ne terheltesseken engem ez eszme magukévá tevése után bármilyen módon is értesíteni, hogy kilátás esetében a szükségesekről, módó-zatokról és továbbiakról tudósítani.

Bizalom, kitartás s az eszme győzni fog! Debreczen febr. 22. 1877.

Dengi János tanár.

VIDÉK.

— A „Nyiregyháza” eredeti tudósítása. —

Közegészségügy Szabolcsban.

Szabolcsmegye egészségügyi bizottsága megkereste Zemplénmegye alispánját, hogy Zorkóczy András sok szép gyógykezeléséről ösmeretes orvos, Zemplénmegye hatósága által le lett-e tilva orvosi gyakorlata folytatásától? s midőn e tárgyban a válasz megérkezett, Szabolcsmegye 21-es bizottsága is megiltotta Szabolcsmegye gyógyszerészét, nevezett vényeire a gyógyszerék kiszolgáltatását.

Pedig az illető T. Luczon lakó orvos, Bajorhoni Erlangeni universitástól 1870-ik évi ápril hó 13-án kelt oklevéllel is el van látva, és már 1866-ik évben a nagyméltóságú m. kir. helytartótanács 1866-ik december hó 26-án

88.929. az. a kelt leirata folytán Abaujmegyében a cholera betegségek gyógykezelésére ki lett küldve, 1867-ik évi febr. hó 23-án, 12.447.

sz. a kelt m. kir. helytartótanács Abaujmegye közönségéhez küldött leirata folytán, az államszámvevőség által megállapított 96 ft 60 krok. említett orvos részére leentő kifűzetését rendelte el, s azt részére kifűzetette Aranyossy Sándor akkori főszolgabíró által, Zorkóczy András orvos akkor Szina községében lakott, honnan T. Lucz mezővárosban birtokot vásárolván, tette 1874-dik évben által lakását.

Hogy Zorkóczy András orvos gyógyszerék kiadásának megiltása, illetőleg gyógykezelése hátráltatása, más megyében is, mi „sensatiót” okozott, olvasható a „Magyar Album” című lap 1877-ik évi 6-ik számában, hol szó szerint ezek állanak:

„Rakamazon körülbelül egy év óta teng a közegészség ügy, — a hogy, egy — a gyógy-szerítar orvos nélkül van, jöllehet a koránny, midőn a községneg gyógyszerítar engedélyeztet, azt egy orvosi állomás betöltésének feltételével engedte meg. — Azóta a község hozott ugyan határozatot, melyben leendő orvos fizetése iránt intézkedett, — s mégis mi lehet annak oka, hogy orvosok nincsen? — T. a lán y. — De mi sem illusztrálja jobban a vidék közegészség ügyének hátrahozóitását, mint Zemplén s Szabolcsmegyéknek legközelebbi a gyógyszerészekhez intézett ama leírata, amelyben bizonyos Zorkóczy orvos receptjeinek elfogadása s kiszolgáltatása betiltatik.” — Zorkóczy igaz csak külföldi egyetemen szerzett diplomával bír, de tekintve azt, hogy mintegy 30 év alatt szerzett tapasztalata folytán, oly ügyességet, s jártasságot szerzett magának szakmájában, hogy Szabolcsmegyében Józsa András n.-kallólt főorvos után, az ő neve hangzik leg-jobban — valóban sokik nézetének adok kifejezést, midőn azt nyilvánítom, az ily közegészségügy rendelőt! ménts meg uram isten minket. Nőgrády”

Ha ezen eljárása a két megyének, feltűnt, bizony sokkal inkább ökolomolyította, Szabolcs megye, Berezel, Gálya, Balsa, Szabolcs, Timár, Rakamaz, T. Eszlár, T. Dob. és Polgár községek azon lakosait, kiket Zorkóczy András orvos, már akkor kezdett gyógykezelní, midőn a kezdetlegesen, a baj elejétől gyógykezelt több orvosok, minden orvosi tudományok kiterjesztése után is gyógykezelésekkel önként felhagytak, s szerenésesen kigyógyított, s több részét, a sir széléről adott vissza az életnek, s kétségek közt állott családjának, és ezen illetők több, mint 30-an a n. méltóságú m. királyi belügyminisztériumhoz kérvényüket sajátkezü bizonylataikkal s nevezett orvos diplomájával, s rekesztett okmányival fel is terjesztették, s határozottan kijelentették: máskül-ben, hogy ha szükségök leendő orvosra mul-hatatlanul Zorkóczy orvoshoz folyamodjanak is-mét, mert az 1876 évi XIV t. cikkben nines arra §-us, hogy azon orvoshoz kell a betegnek újból folyamodni, ki ötöt drága pénzért, s teménytelen-szenyvedési után se volt képes kigyógyítani, s azon orvost pedig mellőzni, ki gyorsan, sikeresen, lelkiösméretesen orvosolta, or-voslásával minden bajtól megszabadította, s visz-szaadta egészségébe családjának, és abba pedig biznak, mert tudják, hogy e körülmények kö-zé őket a hatalom nem fogja kényszeríteni. Mert ha az 1840-be több évtől Nyitra megye Rudnó községbeli plébánusnak, ki később oly nagy hirt nevet vívott ki, a n. ulgu akkori helytartó tanács megengedte a gyógykezelést, kit úgy kerestek fel, mint a bucsujárók. „Má-ria pösöt,” pedig az illető plébánusnak, sem-mi diplomája, csupa fűvészetí ösmerete volt, s vényeit éppen taposelányi gyógyszerítarba tud-ták elkészíteni, abba az időben, s gyógykeze-lésével nem kis jövedelmet szerzett magának, s gyógyszerész sógorának;

Akkor a n. méltóságú m. kir. belügymi-niszter, méltányolni fogja, Zorkóczy András ok-levelet, több okmányait, s már több éveken be-bizonyított sikeres s lelkiösméretes gyógykeze-lését, mely mellet szöll az 1876 évi XIV t. ez. 44 §-a is, melynek értelme jogosította fel a kérelmezőket.

Váraljai.

Csalánok.

Vigyázz!... Jobbra néz!.. Indulj!.. — Hát maga mi az ezer ördögök nagy-

*) Előttök az teszi gránusú a megyei hatóság intőközlését, hogy csak 30 év után jutott eszébe Z. orvos praesidit megvárni. — Szerkesztő.

apjának szellemét igazgatja itt magába, a hol egy árva lelket sem lehet látni. — kedves vitéz! Bögözy barátunk.

— Mit e!?! Jaj! kérem alásson annak Hűbnere van. Hát tessék tudni az csak olyan dolog, hogy tudja a jó isten hány esztendeje lehet már annak., a móta sem egészségügyi bizottmányunk, sem halott gémiünk.

— Talán halott kémünk!?! —

Az az, hogy a szultán betegség üssön belé! tehát halott kémünk ninesen. — bizony kérem szépen ez igen nagy baj volt, mert amiúnt nekem Péter Makutyi beszélt, hát azoknak a halottaknak a kiknek valósággal megteztizett halni, — legalább 25-öt jét éve temették el. Képelje csak még azt is beszélte — sőt „en-gem utóval is erősítette, hogy volt már rá eset, hogy az illető halott gémi — vagy mi a menderő Doctor ur a saját lakásán, saját szobájában állította ki a halott bizonyítványt olyan halottalról: a kit talán élve sem látott soha, — annál kevésbé hólta után. Így aztán már én is elhíszem, hogy minden száz halottból 25-öt élve temettek el?!

— Enje Bögözy barátom, de jó volna annak a doctor urnak a nevét tudni!

— Igen ám, De Makutyi sz. atyának nem akarja kimondani.

— No de hát még ezzel nem mondta meg, hogy mire vagy kire kiabált az elébb olyan kegyetlenül.

— Hohó, csak ne olyan sebecsen! aztán megha minduntalan beteteszik szállani a mondókámba, hát akkor még a legnagyobb angel lap sem lesz képes azt, egyszerre hasábjaira felvenni, olyan hosszúra fog nyulni. Hogy tehát röviden befejezzem, én a Tokaj, Páozny, Oros, s tudja az egészségügyi bizottmány még hány-felől, eddig ide e városba behordott s itt ki-mért döglött állatok lelkeihez akartam elko-mendozni azon pár száz darab döglött marha és fult disznók praéját, — a melyek itt Nyir-egyháza város határán kövályognak azóta: a móta porhüvelyeket — némely urak szíves elnézése folytán velünk megéftették. Tettem pedig egyszerűen azért; mert a mai naptól kezdve már van egészségügyi bizottmányunk... is; s így nines helye többé itt ezeknek a szeren-ésletlenül járt praéknak.

— Hát aztán kikből áll az az egészség-ügyi bizottmány?

— Tessék megnézni a „Nyiregyháza” 7-ik számát, megméltoztatik látni, hogy azok mind Dr. vagy „medici” vagy „juris” de hát az egyre megy — a borbély vagy feresel — érvágó. Bizony! még a halott gémeik is közte vannak! Ezek fogják konstatálni, hogy a megdöglött állatok valósággal megdöglöttek-e? S ha igen, akkor lesz csak szabad nekünk megenni.

Nos hát mit tessék ehaz szölni? én csak azt mondom: hogy... vivát!!

Ea pedig azt mondom, hogy ez mind igaz lehet?!

Arvacsalan.

A közönség köréből*

Egy telyhatalmu hasa Nyiregyháza!

Van Nyiregyháza városának egy főkapitányja, úgy hívják Kralovicsky Gyula. Ezen úri ember valóságos basájává lett a városnak el annyira, miszerint felette esudálkozunk rajta, hogy a város képviselő testulete mind ez ideig megtúrta azon helyen, a melyre egy pereig sem volt méltó.

Azon ezereket, menő esetek közül melyekben ő a esend rend embere és a törvényőre önkényleg és törvényellenesen, sőt kimondánk bátran, bünsz rossz akaratall járt el, ez alkalommal legyen szabad egyet nem ugyan a legsúlyosabb, de minden esetre a legjellemzőbb közül elmondanom.

Még 1869-ben megvásárolta fiam Kotsál József Nyiregyháza lakos öz. Jüvezda Sámuelé asszonyságtól, mindazon jogokat, melyekkel ő boldogult férje után mint mézes kalácsos bírt e városban, mely jogok abból állottak, hogy e város területén heti és országos vásárok alkalmával — mint a vidéki országos vásárok és bucsuk alkalmával, — mézes kalács készítményét és mézet mint kereseti tárgyának egyik részét, a többi mézes kalácsosok között első helyen árulhatta, sátorát első helyen üthette fel. Ezen megvásárolt elő jögon kívül már ezébbeli mézes kalácsos, sőt ezen felül ipar igazolvánnyal is elvan látva.

*) E rovat alatt közlötékérti csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a Szerk.

Történt azonban, hogy mézes kalásos társai mindjárt az első heti vásár alkalmával panaszt emeltek fiamnak ezen joga ellen, mely alkalmával a főkapitány ur fiamnak iratit rendbe találván jogait igazoltatnak nyilvánította sőt párhát mulva minden késés nélkül egy okmányt állított ki, melyben ki mondja miszerint sem itthon, sem vidéken vásár vagy bucsu alkalmával Kotsál Józsefet az első helyeni áruhatalmi jogába, senkinek sem áll jogába megháborítani s ha ezt valaki tenné, az ellen az illető előjárásig törvényes — megtorlársra hívta fel.

Ezen okmány kiállítását után 3 hónap mulva, 1869-ik évi Nyiregyházi pünkösdi vásár vásárujján fiam iparos társainak egy oldali panaszára s a nélkül, hogy őt felhívta s kihallgatta volna, — áruló sátorának szétbontására, az alkaptány ur vezetésé alatt 4 pandurból álló karhatalmat küldött ki; azonban mint rendesen szokta, csak szóbelileg, az illetők meg is jelentek a szigorú szét bontási rendellel. En azonban írásbeli kiküldetés elő mutatásig kértém s mint hogy illet képtelnek voltak előmutatni, a sátor szétbontását s a bepokolást meg nem engedtem, hanem arra kértém az alkaptány urat sziveskednie a szét bontás végett a főkapitány urat magát ide küldeni.

Erre a kiküldöttök el is távoztak és kevés idő multával megjelent a főkapitány ő basasága, s teljes torka szakadtából parancsolta az árúk bepokolását és a sátor szét bontását. Minthogy azonban én akkor is ott voltam és az általa kiállított okmányra hivatkozva ezen önkénykedés ellen tiltakoztam, belátva ő basasága hogy most az egyszer „Förököt fogott” lesütött szemekkel és hosszú orral a körül állók gunyhalotja között — tovább halogott.

E basa történetnek azonban még itt nincs vége, mert f évi febr hó 17-én ismételte ezt a kis zsarnok még pedig ezirrább kiadásra, ugyan is.

Fiam Kotsál József huzamosabb ideig bizonyos nem ide tartozó körülmények miatt nem folytatta mesterségét, most azonban újból hozzá fogott s a fentebb jelzett napon a heti vásárra elfoglalta előbbeni, sőt jogosan megillet helyét. Erre a magokat jogaikba sértve vélt iparos társai panaszt emeltek a főkapitány ur előtt.

Erre a főkapitány ur, szokásához híven a nélkül, hogy fiamat felhívta és kihallgatta volna; s daczára annak, hogy a fent jelzett pünkösdi vásár alkalmával történt felszólások becsület szavára kijelentette, miszerint ezen túl fiam háborítatlanul árulhat, újból karhatalmat küldött ki fiam árú sátorának szét bontására végett.

Minthogy pedig a karhatalom ez alkalommal is csak szóbeli volt és jogtalan, fiam neje a szétbontásnak ellene szegült és kérte a küldött alkaptány urat, sziveskedjék előbb férjét felhívni, és ha meghallgatása után is elrendeltetnék a sátor szétbontása, s más helyre ártétele, azon esetben készséggel bele fog nyugodni.

Erre aztán Kotsál József fiam a kapitányi hivatalban megjelenven, s ott előadta a fentebb, s a kapitány ur által már régen és jól ismert jogszerzési történetet, mire a felelet — „arany” vagy is hallgatás lett; az az, hogy mégsem egészen, mert a főkapitány ur midőn már látta, hogy jogtalan zaklató basáskodásával újból felsül; azon kifogást tette: hogy fiam talán nem is ipar jogosított.

Erre aztán Kotsál József — bár a kassai mézeskalásos ezéltársulat bevett rendes tagja — kikerestette az ipar igazolványának kiadásáról szóló okmányt, Nyiregyháza város tanácsának, mint iparhatóságának levélteréből, s ezt is előmutatta a fő ő basa urnak.

Nem tudom mire határozta el magát a főkapitány ur a jövőre nézve? Az sem tudom, lesz e még ezen aljas, jogtalan és önkényű zaklatásnak folytatása? De azt tudom határozottan, hogy az ily önkénykedések, jogtalanságok és törvénytelen eljárások a főbasa ur nagy hajjalmal bír. Talán azt is tudom, hogy az ily nemtelen eljárásainak fő fő rugóját mi — vagy jobban mondva, — mik képezik, (aligha nem a 10—10)

Ez uttal azonban legyen előbb elég ennyi, ebből is világosan meggyőződhetik a nagy közönség: hogy mily önkénykedvelő és az kényo szerint gyakorlati basával verte meg a sors Nyiregyháza város polgárait, — mert, ha fiammal — így közvetve velem így bánik — ki-

ről pedig tudja hogy az ilyen jogtalanságokat eltűrni nem szoktam, — hogy bánhatik az egygűtő — s magokat kapzsisága és önkénykedése ellen védeni nem képes emberekké? No de erről majd más alkalommal!

Nyiregyháza, 1877 február 22-én.

Kotsál Mátyas.

Mi ujság itthon.

(—) Nyiregyháza város képviselő testülete f. év és hó 20-án közgyűlést tartott. Tárgyai voltak: A legközelebbi közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése. A tanácskozási rendszabályok megállapítása. A pénzügyi szakosztály jelentése a közlegelő kiosztása körül teljesített eljárásról — és a kiosztás alatt felmerült költségekről. Soron kívül tárgyalatott, mint sürgős ügy — az egészségügyi bizottmány jelentése a halott kémi elvetéltetése tárgyában. Az Andaházi Szilágyiútele alapítvány gondnokának a városhoz intézett átirata. — Es végre Jozsika János házi pénztárnok kérvénye. A többi függőben levő tárgyak felületi tanácskozási a jövő közgyűlésre lett elhalasztva, a gyűlés délután egy óráig tartott. Ezen képviselői gyűlés határozatait a felveendő jegyzőkönyv alapján — jövő számunkban fogjuk közölni.

(Cz.) Vasuti történet. Igaz hogy régen, még a mult évi tokaji ősi vásár alkalmával történt, de minthogy valóságilag megtörtént és minthogy nekünk csak most jött tudomásunkra, tehát elmondjuk most. A tokaji országos vásárról hazatérő szegény — de becsületes iparos polgárok — minthogy a mostani pénzügyi szonyok folytán, igen sokszor, még az utiköltségre váltót sem árulják ki — nagyon természetes, hogy a 4-ik osztályon szünetelőztek hazamenni, meg is töltöttek velök két kocsit oly szorosra a mint csak lehetett, de azért még sem fértek bele mindannyian, mintegy 8—10 utas kedvéért fel nem nyitottak, a két üres kocsit eljött Nyiregyháza a 8—10 utas pedig ott maradt Tokajban. Így bálnak a Magyar állam polgáraival! Szép dolog, ha istentül van. De még sebb, ha a magyar kormány az ilyen kis basákat a legszigorubbán meg nem fenytíti. Ugy tudjuk, hogy az illető polgárok panaszt emeltek a magyar miniszteriumhoz. Kíváncsiak vagyunk az eredményre! Mivel ez már nem első eset.

— Markotánosok felvétele a hadsereg számára. Minden félhivatalos cáfolat dacára a közös hadügyminiszterium készülni látszik minden eshetőségre. Ertesztésük szerint jelenleg a közös hadsereg számára markotánosokat vesznek föl, még pedig ezredenként három. Az illetők, kiknek 100 forintnyi ovadékat kell letenni, élheli szerekek s italokkal szabadon úzérkedhetnek a táborban. Eddigelőt már több jelentkezőt vettek föl. Mindannyioknak esküt kellett letenni arra, hogy titokban tartják mindazt, a mi a csapatok elhelyezésére, erőjére sat. vonatkozik. Együttal tudtukra adatot, hogy készülnenek el folszerelésükkel mihamarabb, miután mozgósítás esetén haladéktalanul befognak hivatali. (E közlemény valóságáért a „B. N.” tudósítója jót áll.)

(H.) Tíz! A folyó hó 17-én, midőn a 9 óráig elverte a torony óra, mindjárt, utána megkondul, a réz hangra. Az az kérem netessék félre érteni, nem épen mindjárt, mert előbb egy gamin ordította el magát mint egy 90 ezereszer az utca közepén hogy „tíz van”, csak midőn már ez teljesen képtelenné vált az ordításra, szóllalt meg az öreg hang helyette az evangélisták tonyába. A „tíz” keletkezési okát eddig még egy halandó sem volt képes feloldozni. De egyik „gemidis” barátunk egy pár jellem képet akar festeni ezen tüzesről, u. i. Az egyik képen szép figuráknak volna ezélozva azon jelenet, midőn a ház javában ég és körülette 30 vagy 21 ember futkároz idestova a 50 ember közt 25 parancsoló, 5 engedelmesebb, 1 dásza és egy üres veder vízi a főszerepet. A másik képen jelezve volna azon jelenet: a midőn a háztető tüze egészen kivan aludva, a hamvadó úszkóci pedig mint egy 1000 ember és kétszázad katonaság veszi körül, s ezek között mint egy 50 ember olta a tüzet, ekkor aztán érkezik a városi rendőresapat, egy kongó üres vizes hordó és egy aszalt vízipuska. A nép az így meg érkezett rendőrséget a ledgett házhoz besajítja — sorfalat képezvén — ezek pedig egymás égo fejét loosolják a nagy setéségben nem levén egyetlen egy tüzi-lámpa sem kézügyben. A háttérben pedig két „gamin”

veszekedik egy túzóltó horgon, melyik vízi bamarabb oda a helyszínére. Nagy sajnáljuk, hogy barátunk e kép művészi kivitelével fellagott, mert különben vállalkozunk volna annak kiadására, s jó lélek ismerettel ajánlottuk volna a keletkezésben levő kölesünös biztosító egylet és a szintén keletkezésben levő túzóltó egylet pártfogásába. Egy önkéntes túzóltó.

(cz.) Ahol a rendőrnek jelen kellene lenni. f. hó 20-án találkoztunk egy házoló „örarepülő”-vel éppen olyankor, midőn egyik háztól ki, a másikhoz bejárt, nagy hangon kiabálva: „Van-e jó óra igazítani való”? Az óra mester ur (?) megkérdéztetvén általunk, van-e a főkapitány urtól engedélye a házalásra? egész kedélyesen azt felelte: hogy „nincs” erre, nagyon természetesen egy rendőri közeget keresetek szeméink, de ilyet a n. kálloit utcai köhőlőtől, a piacon levő furott kutig hába való fáradságig nem keresni, itt aztán láttunk is egy negyed tucetet s az alatt pedig a tekintetes óra javító uraság a 12-ik utcán úzte a nagy közönség zsebelésének nemes mesterségét. Ezen ügyet széleskörűen láttuk a rászedett és rászedendő közönség, valamint a helyi lakos adófejtő s a város közterheiben osztózó óras-mesterpolgártársaink érdekeikben megóvása szempontjából felemlíteni, s az ily csalókra városi rendőrségünk, különben is éber figyelmét felhívni. Beküldtetet

(p) Ügyvéd irodái áthelyezés. Van szerencsém a t. e. közönséget s különösen saját t. ügyfeleimet értesíteni: miszerint ügyvédi irodám Rakamazról Nyiregyháza (Nagy Kállo) utca Tekintetes Kiralovászkú Gynla városi főkapitány ur házába) helyeztem át. Midőn e körülmenyről a t. e. közönséget tudomásba helyezni szerencsém van, ajánlom ügyvédi közbefjárásomat szakmáimhoz tartozó minden nemű peres és peren kívüli ügyek ellátására, mely után teljes tisztelettel vagyok, Nyiregyháza 1877. febr. 20-án Nagyfejő Miklós köz és váltó ügyvéd.

(*) Ahol a rendőrnek nem szabad volna jelen lenni. Hát ez a dolog bizony csak úgy történt: hogy a mult hétén egy vitéz kocsis mester emberrel a 9. . . . tudom is én hogy livják, csapszékben, egy még vitézbe rendőr, vagy is nappali őrt, még legvitézbebből jöbálgatott, természetes dolog, hogy az ilyen legvitézbebb ivásoknak, rendesen beheptetés szokott a vége lenni. Így történt itt is. A vége pedig az lett a dolognak, hogy a vitéz kocsis ur garázdálkodni kezdett, a garázdaságnak pedig a vége bekísértetés szokott lenni, itt is az lett volna: ha hogy a kocsis ur vitézbebb nem lett volna a rendőr urul. De bizony így azán abból semmi sem lett. Na de hát ha az ember kissé illunálit állapotban van, s hozzá még vitéz nappali őrt is, csak be kell valahogy bizonyítani, hogy „nagy az ő hatalma”. Ebből indult ki, neki is esett a vitéz rendőr ur egyik nyiregyházi gazdász polgár fiának, a ki pedig meggyedszinyre sem garázdálkodott, mint a vitéz kocsis ur. Be is kísérték el is zárták, a legvitézbebb, míg ő komisszáját hagyták tovább is garázdálkodni tetszése szerint. Hjjah! mert ő X. Y. Tekintetes urnak a kocsisavolt s azon felül a legvitézbebb nappali őrt urnak anyi inivalót fizetett; a mennyiesek elég volt arra nézve, hogy ő őrsége vitézséget kapjon tőle. A leg meg rovandóbb pedig az volt az egész jelenetben: hogy midőn egyik iparos polgártársunk az illető nappali őrt figyelmeztette helytelen eljárására, a rézeg őrt ezen iparos polgártár megtámadta, torkon fogta és meglokdöste. Ez mind igen vitézi dolog, de azért jövőre nem kérünk belőle! Több szentanu.

(f) Ez is reudéri dolog. B. K. Köztiszteletben álló polgár társunkak szintén a mult hétén, egyik helybeli kocsis műhely előtt kocsisavolt élet veszélyesen fenyegette. Erre az illető ur a városi házhoz küldött hajduért, a két hajdu meg adatván meg is jelent a garázda kocsis bekísérése végett a helyszínén. A kocsis azonban a helyett, hogy a hajdu tisztességes hívásának illudelmesen engedelmekedett volna neki ugrott a hajduak, földhöz vágta, mellére ult s ugy verte „fejét”. Ezen vitézi tettét ismételte midőn a szegény hajdu másodszor is felszólította s meg fogta karját, hogy menjen vele. Es még most is ott döngönyöz a szegényt, ha egyik városi tanácsnok ki e jelenetnek szentanuja volt, egy rendőr biztos vezetése alatt, több rendőri közeget nem küld a helyszínére, a kik aztán a garázdálkodó, ki kezénél ki lábánál fogva, becsipelték megérdemelt helyére a börtönbe. Hogy jövőre az ilyen ingyen komédia látványosságá-

tól meg legyen a közönség kimélve, jó lenne akként intézkedni, hogy az ily fajta embere-
kért nem egészül hajdút de legalább is két
markos legényt kellene küldeni, ezt a rendőri
közsegek tekintélyének megóvása is megki-
vánja.

— Nagyfejű Miklós ügyvédnek a néhai
„Szabolcsi Lapok” szerkesztője Dobai Sándor
békés-csabai lakos, nyoma-tulajdonos és igaz-
gató elleni sajtó perében a folyó hó 15-re ki-
tűzött s meglehetősen érdekeltséggel várt tár-
gyalás f. évi mártius 22-re halasztatott. Az es-
kütdtek méltó indignációját maga után vonó
emelen „non putarem” — melyről csak f. hó
14 este lett maga a sajtóbiróság elnöke is
értesítve — panaszoltnak állítólagos (?) beteg-
ségéből származik. — Némelyek azonban azt
is robesgetik, hogy az egész betegségnék ártat-
lan oka Dr. Kola — a sajtó perek nagy mes-
tere — volna, — ki megkeresztvén, panaszolt
védelmét, egyik kártársával szemben — külön-
ben is védelmezhetlen lévén az ügy — semmi
szin alatt nem volt hajlandó elvállalni. — Már-
tius 22-ét vederemo!

Hasznos tudnivaló.

— Magyarország a párisi közki-
állításon. A kereskedelmi miniszter a párisi
közkiállítás ügyében az összes kereskedelmi és
iparkamarákhoz felhívást intézett, mely elmondja,
hogy a magyar kormány a párisi közkiállítás-
ban való részvételt elhatározta s megérkezett-
nek véli az idét a kiállítási országoszer-
kező szervezésére. A megoldásra való kérdések
legelőszérűbb elintézését a miniszter az által véli
biztosíthatni, ha a hivatott testületek s egyletek
képviseleink alkalmat ad egy megtartandó en-
quetten ugy az egyes vidékek kívánságainak
nyilvánítására. Miután a közkiállítások helyesen
felfogott célja azt követeli tőlünk hogy ne
annya külső díaz és értéktelen látványosságok
segítségével igyekezzünk feltűnni, azért az en-
quette feladatát a következő pontokat tűzi ki
a miniszter: 1. Kijelölés azon csoportnak és
osztályoknak, a melyeket illetőleg Magyaror-
szág képviselete a kiállításon kívánatos. 2. A
gyűjteményes kiállítások szervezése. 3. A vi-
déki kiállítási bizottságok székhelyeinek, te-
rületének és működési körének meghatározása. 4.
A bejelentési határidő meghatározása. 5. A
kiállítás tárgyak előleges bírálatának szabálya-
ozatai. 6. A kiállítási tárgyak gyűjtésének mó-
dozatai. — Az enquette a kereskedelmi minisz-
teriumban f. hó 26-án regeli 9 orakor veendő
kezdetű.

— A m. kir. igazságügyminiszteri-
um felhívja az illető kir. járásbírókat,
hogy a földadónak községek által vezetett pon-
tos nyilvántartása szempontjából akként intéz-
kedjenek, hogy jövőben minden, a tulajdonjog
teleknyvi bekebelezése tárgyában hozott vég-
zés az illető község előjáróságának egy pél-
dányban megküldessék.

— A belügyminiszter figyelmezteti
a hatóságokat, hogy a f. é. január 1-étől kezdve
a teljesítendő himböltás alkalmából való uti-
köléségek eimen az államkincstár terhére leendő
felszámításnak többé helye nincs, miután a tör-
vény szerint e teher a községeknek illeti.

Mindenféle a hazából és a Nagyvilágból.

— **Nőgy-csatárok.** A félvad nép előtt
ép n nem ismeretlenek a női harcok, sőt né-
hútt épen a nőkre hárul a honvédelem köte-
lessége. E napokban egy berlini szépség „egy
hű alattvalónak” aláírásával folyamodványt in-
tezett a császárhoz, melyben arra kéri, hogy
szerveztessen egy „nő-erzedet” s küldje el a
török csatárra. Ez által. — ugy mond. —
helyre volna állítva az egyensúly a nők és
férfiak közt, kik az utóbbi porosz-francia
hadjárat alkalmával elveszték.

— **Az élettartam hosszúságára** az embe-
rek foglalkozása természetesen a legnagyobb
befolyással van. E tekintetben a statisztikai
megfigyelések a meglepőbb eredményeket nyuj-
tják. Az átlagos élettartam ugyan: papoknál 65,
kereskedőknél 62, tudósok a földművelőknél
61, katonáknál 59, jogászoknál 58, művészek-
nél 57, orvosoknál 56. — Egyes államokat
megfigyelve találjuk, hogy a közép élettartam

Oroszországban 21, Poroszországban 29, Sváj-
cban 34, Franciaországban 35, Belgiumban 36,
és Angliában 38 év. Az átlakot közül csak a
bálna, elefánt s némely madár és kétéltű faj
érel magasabb életkort mint az ember. A szarv-
orru és viziló 70, a tere 50, a szarvas 30, a
nagybőv macskafajok, szarvasmarhák, ló és sza-
mar 25, a kutya 18, közönséges macska 10,
nyul 8, egér 5—6 élet él el. Mindezen élet-
tartamban csekély rövidségűvé törpül összehason-
lítva némely fák élete hosszával. Ugyanis mint
a szakértő vizsgálat eredménye kitűnteti, hogy
a pálma 2—300 évig, a szilfa 320, ciprus 380,
a borostyán 450, a jávor 500, a legvénebb vö-
rösfenyők 590, a gesztenye 526, a citromfák
646, a platánok 720, a cédrus 800, a diófa 900,
646, a platánok 1200, a tölgy 1400, az olajfa
2000, a tiszafa 2880, a mahmutfák, melyek
Californiában 12 m. átmérő vastagságot és 150
m. magasságot érnek, és a barkóca, melynek
legvezeztesebb példányát Humbold Sándor
„a napjegyzetűlő vidéki utazás” című könyve
szerint Teneriffában 1868. évi január 2-án a vi-
har döntötte le, 6000 évig élének.

— **Dinnyezukor.** Californiában azon van-
nak, hogy dinnyéből nagyban gyártsanak cuk-
rot. Andros szigetén. Sán Francisco mellett
már létezik atéle cukorgyár. A nyert cukor
csak 7 százalékat teszen ugyan, de a gyár-
tás nagyon könnyű: a magrakkól olajat saj-
tolnak, a maradék pedig jó táplálékul szol-
gál a marhának. — Ez új iparrággal nálunk is
lehetne kísérletet tenni.

— **Halálítélet.** Rosner János vasmegye-
beli egyház-füzesi lakos ellen hatszoros rab-
lőgyilkosság miatt három bíróság által hozott
halálítélet. 6 Felsőg. a király, folyó hó 13-án
kelt legelőszérűbb elhatározásával megerősítette.

— **Zubovics** újabb bravourja. Zubovics,
a híres párisi távlovagló, a sport újabb ne-
mében nagy érdekű kísérleteket tett. Megki-
séríté ugyanis annak kiderítését, hogy a ló med-
dig bírja ki a hideg vizet, s egyszersmind egy
találmányával tesz kísérleteket, melynek segé-
lyével akár egész lovas erzedek átuszathatnak
bár mely folyamon. Eddigi kísérletei azt bizi-
nyítják, hogy a lónak, ha akár másfél óráig
van hideg vízben, nincs semmi baja, ló-usztató
készülékei pedig meglepő eredményre vezet-
tek. E készülékek kaucuk-tömlőkből állanak,
melyek a lóhoz erősítettek, s azt képessé tes-
zik arra, hogy bármely folyamon átusszék. Ily
készülékkel ellátott lovon Zubovics tegnapelőtt
uszta át a Dunát a főváros közelében a Margi-
tsziget mellett, a legfényesebb eredménnyel,
és pedig egy kinnusztált lovon, melyet Zubo-
vics 50 forintot vett. A Duna nagy vizálása
mellett csak a roppant sebes ár szolgált némi
akadályul, a mennyiben a sebes vízfolyás két-
szer megfordította a Duna közepén a lovat;
de nem történt semmi baj. A jelen volt szak-
értők Zubovics találmányát nagyon érdeknek
és hadi célokra kitűnőleg használhatónak mon-
dották. Zubovics lovával ismét átuszattja a Du-
nát a monitorok állomáshelye mellett; vasár-
nap déli 1 óra tájban pedig a vámház köze-
lében történik kísérlet, a honvédelmi miniszteri-
um által kiküldött bizottság jelenlétében.

— **Az indus papirpénzről** érdekes adato-
kat közöl a „Bankers Magazin.” Indiában a
papirpénz kibocsátás 1862-ben — kezdődött
3.600.000 font sterling összeggel. 1869-ben e
kibocsátott jegyek összege 10.140.070 font
sterlenget tett. Az egyes jegyek 10 shillingtől
1000 font sterlingig szólnak. Legnagyobb volt
a forgalom 1873-ban, midőn 12.864.030 font
sterling volt forgalomban. 1875. végén 10,
milliót tett a jegyek forgalma. Érdekes meg
jegyezni — mondja a „Barkers Magazine”
hogy azon előnyön felül, miszerint az ország
oleső a czélnak megfelelő és biztos pénzesz-
közöket nyert ezen papirpénz kibocsátása
által, másfelől magának a kormánynak is nagy
haszna volt abból. A kormánynak 1875-ben
s általában évenki 1, millió font sterlinget
jövédelmzett a kibocsátott papirpénz.

— **Érdekes csillagászati tünemény.** E hó
27-ikén teljes holdfogyatkozás fog történni,
mely kedvező időjárás esetén felette kényelmes
szemlélhető lesz lefolyása minden stadiu-
mában, mivel a hold a tünemény kezdetén már
magasan a láthatár fölött álland, és az egész
szinjáték az esti órákban megy végbe. Már
napnyugtakor, mely e napon 5 óra 34 perc-
kor történik, keleten a telt hold, mely 5 óra 21

perczkor kel, ha a láthatár tiszta látható lesz. Az
érdekes látvány, mellyel a két égi test a szemlélőt
mindig gyönyörködtetni szokta, ha mindketten
a láthatár keleten és nyugaton egyidejűleg
érintik, ezuttal fölötté alkalmasok a laikus
előtt is érthetővé tenni, hogy a földgömb ár-
nyéka, mely a nap és hold között áll, a hold
eltakarja és attól a napvilágot elvonni tar-
tozik. A hold ezidőben már a földgömb félár-
nyában áll, habár ez a szemre nézve alig ész-
revelhető. A tulajdonképeni fogyatkozás csak ak-
kor veszi kezdetét, ha a hold föld körüli for-
gása közben, annak főárnyékába jut, ami 6
óra 23 perczkor történik. Erre csak hamar sza-
badszemmel észlelhető lesz, a mint a telt hold
alsó — körülete elsötétödni — kezd, mintha
a világos — hold korong — elé va-
lami sötét korong tolatott volna. A holdkorong
sötét szelete immár folyton folyvást nagyob-
odik, tovább terjed, úgy hogy a világos
holdkorong lassanként keakeny, bággyadt fényű
sarlóvá látszik változni. Végre, 7 óra 20 perc-
kor, az utolsó világos szelete is eltűnik és
kezdetét veszi a teljes elsötétetés, mely másfél-
óránál hosszabb ideig tart. Koronként a telje-
sen elsötétetett hold egészen láthatatlanná válik,
koronként pedig teljes elsötétetés mellett fel-
tűnő veres szíben mutatkozik, mintha rendes
csüst-sugarai izzó rézzé változtak volna. A tu-
domány azon felvilágosítást adja, hogy e ver-
es fény a napugarkától ered, melyek a föld
légköré által pályájukról letéridtetettek, és azon
árny-kupba vettek, melyben a hold halad
keresztül. Hogy e veres fény nem folyton lá-
tható, az valószínűleg a föld-légkör zavarodásá-
tól ered, melyek a napugarakat keresztül nem
bocsátják. 8 óra 57 perczkor ismét a legelőszérű
elsötétetett hold-részt érik a napugarak, tisz-
ta világosságot terjesztve. Erre a holdkorong
folyton folyvást növekszik, és 9 óra 54 perc-
kor a sötétség utolsó fuvallata is elenyéskik, s
a telt hold homálytalan fénybe sugárzik.

Legujabb.

— **Az osztrák nemzeti bank igaz-
gatósága** febr. 22-én ülést tartott, mely-
ben egyhangulag elhatározta, hogy az új
egyzségnek azon pontozatát, mely szerint
az alkormányzók a két kormány által
lennének kinevezendők, nem fogadják
el. Többen azon pont ellen is szóltak,
hogy két bankválasztmányi tag az igaz-
gatóságok hármas javaslata alapján lenne
választandó. Indítványoztatott, hogy át-
írat intéztessek a kormánnyhoz, s hogy a
új bankválasztmány összehívassék; ez
indítványok azonban Wodianer S. kéré-
zésére elejtettek.

MIKECZ JÓZSEF

felelős szerkesztő és kiadó.

Hirdetés

Egy, a gazdaszat minden ágában kellő
szakképzettséggel bíró, s jó bizonyítványokkal
ellátott egyén, valamely nagyobb gazdaszatnál
mint

gazda-tiszt (ispán) alkalmazást keres,

mely körülményre felhívjuk nagy birtokosaink
becses figyelmét.

Bővebb felvilágosítással szolgál lapunk
szerkesztőségé.

6 (1—3)

Ajánkozás.

Egy magános jó erkölésű képzett nő, kul-
csárnoi szolgálat tételre ajánlja magát vala-
mely tisztességés uri háshoz, — új egysze-
rűm elfogad minden nemű női munkákat el-
készítés végett, saját varógépe lévén, azt gyor-
san, jól és pontosan elkészíti.

Bővebb értesítést ad e lapok szerkesz-
tőségé.

7 1—?

